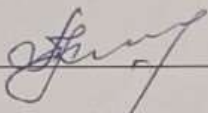

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра організації підприємництва та біржової діяльності

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан економічного факультету

Анатолій ДІБРОВА
" 16 " *червня* 2024 р.

«СХВАЛЕНО»
на засіданні кафедри організації
підприємництва та біржової діяльності
Протокол №13 від 14 травня 2024 р.
Завідувач кафедри

Микола ІЛЬЧУК

«РОЗГЛЯНУТО»
Гарант ОП «Підприємництво,
торгівля та біржова діяльність»

Валентина ЯВОРСЬКА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

„ ПІДПРИЄМНИЦЬКІ РИЗИКИ ”

Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	076 "Підприємництво та торгівля"
Освітня програма	Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Факультет	Економічний
Розробники	д.е.н., доцент Радько В.І.

Київ – 2024 р.

Опис навчальної дисципліни

Підприємницькі ризики

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Бакалавр	
Спеціальність	076 “Підприємництво та торгівля”	
Освітня програма	Підприємництво, торгівля та біржова діяльність	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	180	
Кількість кредитів ECTS	6	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобування вищої освіти		
	денна форма здобування вищої освіти	заочна форма здобування вищої освіти
Рік підготовки (курс)	3	
Семестр	6	
Лекційні заняття	30 год.	
Практичні, семінарські заняття	30 год.	
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	120 год	
Індивідуальні завдання		
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	4 год.	

1. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Мета: формування системи теоретичних знань і набуття навичок та вмінь у галузі аналізу та ідентифікації ризиків фінансово-господарської діяльності бізнес-структур, їх оцінки та мінімізації.

Завдання дисципліни: вивчення понятійного апарата дисципліни “Підприємницькі ризики”; освоєння методологічних основ формування організаційно-економічного механізму управління підприємницькими ризиками; вивчення теоретичних основ і оволодіння методичними підходами щодо визначення ступеня ризику та оцінки підприємницьких ризиків; оцінювання результативності управління підприємницькими ризиками; набуття вмінь обґрунтовувати напрями зниження підприємницькими ризиків та альтернативні варіанти прийняття управлінських рішень.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сферах підприємницької, торговельної та біржової діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів організації і функціонування підприємницьких, торговельних, біржових структур і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

СК 2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

СК 10. Здатність до бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності у сфері підприємництва, торгівлі та біржової практики з урахуванням ризиків.

Програмні результати навчання

ПРН2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності

ПРН5. Організовувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

ПРН12. Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

ПРН20. Знати основи бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків та результатів діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур з урахуванням ризиків.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:
 - повного терміну денної (заочної) форми навчання;

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	тижні	усь-ого	у тому числі					усь-ого	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи організації виробництва														
Тема 1. Функціонування фірм в умовах невизначеності та ризику	1-2	23	3	3			17							
Тема 2. Ризик та його різновиди. Класифікація ризиків	3-4	22	4	4			14							
Тема 3. Підприємницькі ризики та їх вплив на прийняття господарських рішень	5-6	23	4	4			15							
Тема 4. Якісний та кількісний аналіз економічного ризику	7-8	22	3	3			16							
Разом за змістовим модулем 1	90		14	14			62							
Змістовий модуль 2. Методологічний інструментарій оцінки та управління підприємницьких ризиків														
Тема 5. Методи кількісної оцінки ступеня ризику	9-10	22	4	4			14							
Тема 6. Характеристика виробничих, маркетингових та фінансових ризиків	11-12	23	4	4			15							
Тема 7. Методи управління економічними ризиками	13-14	23	4	4			15							
Тема 8. Особливості управління фінансовими ризиками	15-16	22	4	4			14							
Разом за змістовим модулем 2	90		16	16			58							
Усього годин	180		30	30			120							

3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Функціонування фірм в умовах невизначеності та ризику	3
2	Ризик та його різновиди. Класифікація ризиків	4
3	Підприємницькі ризики та їх вплив на прийняття господарських рішень	4
4	Якісний та кількісний аналіз економічного ризику	3
5	Методи кількісної оцінки ступеня ризику	4
6	Характеристика виробничих, маркетингових та фінансових ризиків	4
7	Методи управління економічними ризиками	4
8	Особливості управління фінансовими ризиками	4
	Разом	30

4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Функціонування фірм в умовах невизначеності та ризику	17
2	Ризик та його різновиди. Класифікація ризиків	14
3	Підприємницькі ризики та їх вплив на прийняття господарських рішень	15
4	Якісний та кількісний аналіз економічного ризику	16
5	Методи кількісної оцінки ступеня ризику	14
6	Характеристика виробничих, маркетингових та фінансових ризиків	15
7	Методи управління економічними ризиками	15
8	Особливості управління фінансовими ризиками	14
	Усього годин	120

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;
- реферати;
- розрахункові роботи;
- захист практичних робіт;
- інші види.

6. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);

- інші види.

7. Методи оцінювання.

- екзамен;
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- реферати, есе;
- захист практичних робіт;
- презентації та виступи на наукових заходах;
- інші види.

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання екзамену
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{ат}}$.

9. Навчальнo-методичне забезпечення

- електронний навчальний курс «Підприємницькі ризики» <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=5330>
- керування ризиком. Методи загального оцінювання ризику (IEC/ISO 31010:2009, IDT). ДСТУ IEC/ISO 31010:2013. Київ : Мінекономрозвитку України, 2015. 73 с. URL: https://zakon.isu.net.ua/sites/default/files/normdocs/iso_31010.pdf
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники, практикуми.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Вітлінський В. В., Наконечний С. І. Ризик у менеджменті. К.: ТОВ «Борисфен-М», 2019. 336 с.
2. Герасимчук Н. А., Мірзоева Т.В., Томашевська О.А. Економічні і фінансові ризики: навчальний посібник. Київ: ЦП «Компринт». 2019. 405 с.
3. Донець О. М., Савельєва Т. В., Урецька Ю. І. Використання міжнародних стандартів в управлінні ризиками. *Управління розвитком складних систем*. Київ : КНУБА, 2020. Випуск 6. С. 36-42.
4. ДСТУ ISO Guide 73:2013. Керування ризиком. Словник термінів (ISO Guide 73:2009, IDT). [Чинний від 2014-07-01]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 17 с.
5. ДСТУ IEC/ISO 31010:2013 Керування ризиком. Методи загального оцінювання ризику (IEC/ISO 31010:2009, IDT). [Чинний від 2014-07-01]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2015. 80 с.
6. ДСТУ ISO 31000:2018 Менеджмент ризиків. Принципи та настанови (ISO 31000:2018 Risk Management – Principles and guidelines on implementation, IDT).

- [Чинний від 2019-01-01]. URL: <https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso:31000:ed-2:v1:en>
7. ДСТУ ISO/TR 31004:2013 Управління ризиками – Керівництво з впровадження ISO 31000 (Risk management – Guidance for the implementation of ISO 31000, IDT). [Чинний від 2019-01-01]. URL: <https://www.iso.org/standard/56610.html?browse=tc>
 8. Євтушенко Г. В., Березюк Є. В. Особливості фінансового ризику та сучасні методи його мінімізації. URL: https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2020/05/Tezy_Bolgaria_03.20/Tezy_Bolgaria_03.20_5.pdf
 9. Жентичка Ю. Ю. Використання методу Монте-Карло для розрахунку фінансово-виробничого ризику. URL: <http://libfor.com/index.php?newsid=2418>
 10. Івченко І. Ю. Економічні ризики : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 304 с.
 11. Івченко І.Ю. Моделювання економічних ризиків і ризикових ситуацій : навч. посіб. К. : ЦУЛ, 2021. 265
 12. Ілляшенко С. М. Економічний ризик : навчальний посібник / 2-ге вид., доп., перероб. Київ : Центр навчальної літератури, 2020. 220 с.
 13. Кондрашихін А. Б., Пепа Т. В. Теорія та практика підприємницького ризику : навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 224 с.
 14. Кузьмін О. Є., Вербицька Г. Л., Мельник О. Г. Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків : навч. посіб. Львів : Нац. ун-т «Львівська політехніка», 2022. 212 с.
 15. Овандер Н.Л. Огляд міжнародних та українських стандартів з управління ризиками з погляду сучасних викликів та загроз *Економіка та суспільство*. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/2021>
 16. Писаревський І. М., Стешенко О. Д. Управління ризиками : навчальний посібник. Харків : ХНАМГ, 2019. 124 с.
 17. Рогач С.М., Герасимчук Н.А., Мірзоева Т. В., Томашевська О. А., Радько В.І. Обґрунтування господарських рішень та оцінка ризиків: підручник (перевидання). К.: ЦП Компрінт, 2023. 469 с.
 18. Посохов І. М. Управління ризиками у підприємстві : навчальний посібник. Харків : НТУ «ХП», 2019. 220 с.
 19. Стандарт ризик-менеджменту Федерації європейських асоціацій з ризик-менеджменту (Risk Management Standard, FERMA – р.6) URL: <http://www.ferma.eu/Default.aspx?tabid=195>
 20. Тюленєва Ю.В. Визначення категорії «ризик підприємницької діяльності» як основа ефективної діяльності підприємств. *Економічний вісник НТУУ «Київський політехнічний інститут*. 2019. № 6. С.47-52.
 21. Верховна Рада України : вебсайт. URL: <https://www.rada.gov.ua>
 22. Міністерство аграрної політики та продовольства України : вебсайт. URL: <https://minagro.gov.ua>.
 23. Eurostat : вебсайт. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat>.
 24. Food and Agriculture Organization of the United Nations : вебсайт. URL: <https://www.fao.org/home/en>.
 25. US Department of Agriculture : вебсайт. URL: <https://www.usda.gov>.
 26. Офіційний сайт Міжнародної організації зі стандартизації (International Organization for Standardization, ISO). URL: <https://www.iso.org/committee/629121/x/catalogue/>
 27. Стандарт ризик-менеджменту Федерації європейських асоціацій з ризик-менеджменту (Risk Management Standard, FERMA – р.6) URL: <http://www.ferma.eu/Default.aspx?tabid=195>